

AC-2705
Second Year B. Com. (Sem. IV) Examination
March/April – 2015
Banking Law & Practice : Paper - I

Time : Hours]

[Total Marks : 50

સૂચના : (1)

<p>નીચે દર્શાવેલ નિશાનીવાળી વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fillup strictly the details of signs on your answer book.</p> <p>Name of the Examination : SECOND YEAR B. COM. (SEM. IV)</p> <p>Name of the Subject : BANKING LAW & PRACTICE : PAPER - I</p> <p>Subject Code No. : 2 7 0 5 Section No. (1, 2,.....): Nil</p>	<p>Seat No. :</p> <table border="1" style="width: 100%; height: 20px;"><tr><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td><td style="width: 15%;"></td></tr></table> <div style="border: 1px solid black; border-radius: 15px; padding: 10px; text-align: center; margin-top: 10px;">Student's Signature</div>						

- (2) પ્રશ્ન નં. 1 ફરજિયાત છે.
(3) જમણી તરફ દર્શાવેલા અંક પ્રશ્નના પૂરા ગુણ દર્શાવે છે.

- 1 ટૂંકમાં જવાબ આપો : 12
- (1) કાયદેસરની યોગ્ય ચુકવણી એટલે શું ?
  - (2) ચેક પર નિશાની કરવી એટલે શું ?
  - (3) ચેકની વસૂલાત એટલે શું ?
  - (4) માલિકીહકનું પરિવર્તન એટલે શું ?
  - (5) સામાન્ય લિયન અને ખાસ લિયન વચ્ચેના કોઈ પણ બે તફાવતના મુદ્દા જણાવો.
  - (6) કેશક્રેડિટ પદ્ધતિનાં મુખ્ય લક્ષણો જણાવો.
- 2 ચેકમાં કયા ફેરફાર “મહત્વના ફેરફાર” ગણાય છે ? તે માટે બેન્કરે કઈ તકેદારી રાખવી જોઈએ ? મહત્વના ફેરફાર સામે બેન્કરને મળતું કાનૂની રક્ષણ સમજાવો. 12

અથવા

- 2 (અ) વસૂલાત કરનાર બેન્કરની અવેજ આપ્યા બદલ ચેકના માલિક તરીકેની સ્થિતિની ચર્ચા કરો. 6
- (બ) ભારતમાં નાણાં વસૂલ કરનાર બેન્કરને મળતું કાનૂની રક્ષણ સમજાવો. 6

- 3 ધિરાણના હેતુઓ જણાવી, સંગીન બેન્કધિરાણ માટેના સામાન્ય સિદ્ધાંતો સમજાવો. 12

અથવા

- 3 (અ) રક્ષિત લોન અને અરક્ષિત લોનની ઉદાહરણ સહિત સમજૂતી આપો. 6
- (બ) માલ ગીરો લેનાર અને માલ ગીરો મૂકનારના હકો સમજાવો. 6

- 4 (અ) ટૂંક નોંધ લખો : (ગમે તે એક) 6

- (1) ગ્રાહક દ્વારા ચેકની ચુકવણીની અટકાયત
- (2) નાણાં વસૂલ કરનાર બેન્કરની ફરજો
- (3) હાઈપોથિકેશનનાં જોખમો.

- (બ) બેન્કર તરીકે તમે શું કરશો ? 8

- (1) તા. 1-6-2015ની તારીખ સાથેનો રૂ. 35,000નો ચેક

તા. 26-5-2015ના રોજ રજૂ કરવામાં આવે છે અને તે ચૂકવાઈ જાય છે. જેને કારણે ગ્રાહકના ખાતાની સિલક ઘટીને રૂ. 15,000 રહી જાય છે. બે દિવસ પછી તા. 24-5-2015ની તારીખનો રૂ. 40,000નો ચેક રજૂ થાય છે. પરંતુ બેન્ક “અપૂરતી સિલક”નું કારણ બતાવી પરત કરે છે. બેન્કરની કાયદાકીય સ્થિતિ ચર્ચો.

- (2) શ્રી કુશલસિંહ કોલેજમાં વ્યાખ્યાતા તરીકે કામગીરી બજાવે છે. તે પોતાના મકાનના બાંધકામ માટે H.D.F.C. બેન્કમાંથી રૂ. 25,00,000ની લોન લેવા માંગે છે. તો H.D.F.C. બેન્ક ધિરાણ સામેની જામીનગીરી લેવાની પદ્ધતિ પૈકી કઈ પદ્ધતિ હેઠળ લોન આપશે ? તે માટે કુશલસિંહે કયા દસ્તાવેજો રજૂ કરવા પડશે ?

ENGLISH VERSION

- Instructions :** (1) As per the Instruction No. 1 of Page No. 1.
(2) Q. No. 1 is compulsory.
(3) Figures to the right indicate full marks of the question.

- 1** Answer the following questions in short : **12**
- (1) What is meant by a payment in-due-course ?
  - (2) What is meant by a marking of cheque ?
  - (3) What is collection of a cheque ?
  - (4) What is meant by conversion ?
  - (5) State any two different points between general lien and special lien.
  - (6) State the main features of cash credit system.

- 2** What is material alteration in a cheque ? Which type of precautions should be taken by the banker ? Explain the legal protection given to a paying banker against material alteration. **12**

OR

- 2** (a) Describe the position of a banker as a Holder for value in collection of cheque. **6**
- (b) Explain the statutory protection available to a collecting banker in India. **6**

- 3** State the main objects of bank lending. Explain the general principles of sound lending. **12**

OR

- 3** (a) Explain secured loan and unsecured loan with example. **6**
- (b) Explain the rights of pawnee and pawner. **6**

- 4 (a) Write short note : (any **one**) 6
- (1) Countermanding a payment of cheques
  - (2) Duties of collecting banker
  - (3) Risks of hypothecation.
- (b) What would you do as a banker in following 8
circumstances ?
- (1) On 26-5-2015, a cheque of 1-6-2015 for Rs. 35,000 is presented and paid, reducing the customer's balance to Rs. 15,000. Two days later, a cheque dated 24-5-2015 for Rs. 40,000 is returned with marking of "insufficient fund". Discuss the legal position of the banker.
  - (2) Mr. Kushalsinh is serving as a lecturer in a college. He wants to take loan of Rs. 25,00,000 from H.D.F.C. bank for building a house. Among various modes of taking security, which mode will the H.D.F.C. bank use to give loan ? Which documents will be produced by Mr. Kushalsinh ?
-